

Protokoll

Klimarådsmøte

Dato: 28.02.2019

Sted: Støtvig hotell, Larkollen

Til stede:

Medlemmer i Klimarådet og stemmeberettigede:

Anne Borger Mysen, og på slutten av møtet: Erik Unaas, Eidsberg kommune
Hanne Tollerud, Moss kommune
Finn Erik Blakstad, Rygge kommune
Olav Peder Breivik, Hobøl kommune
Reidar Kaabbel, Våler kommune
Saxe Frøshaug, Trøgstad kommune
Kari Agerup, Fredrikstad kommune
René Rafshol, Råde kommune
Knut Espeland, Spydeberg kommune
Eivind N. Borge, Hvaler
Thor Edquist, Halden kommune
Siv Henriette Jacobsen, Østfold fylkeskommune, på slutten av møtet.
Gunhild Dalaker Tuseh, Fylkesmannen i Oslo og Viken

Forfall, Klimarådet:

Askim kommune
Marker kommune
Rakkestad kommune
Rømskog kommune
Sarpsborg kommune
Skiptvet kommune

Observatører i møtet:

Grete Rasmussen, Fredrikstad kommune
Bjørn Murvold, Fylkesmannen i Oslo og Viken
Martine Ringdal, Halden kommune
Amanda Lona, Hvaler kommune
Bjørn Winther Johansen, Hvaler kommune
Bjørn Sjøvold, Indre Østfold kommune
Linn Haraldstad, Indre Østfold kommune
Cecilie Kildahl, Moss Kommune
Charlotte Aune Bryne, Rygge kommune
Ann Kristin Halvorsrud, Råde kommune
Kristine Bergsens, Råde kommune
Kristine Molkersrød, Sarpsborg kommune
Elizabeth Austdal Paulen, Sarpsborg kommune
Sten Erik Haraldsen Knive, Sarpsborg kommune
Synne Lømo, Spydeberg kommune
Marit Haakaas, Trøgstad kommune
Sven Martinsen, Våler kommune
Guri Bugge, Østfold fylkeskommune

Administrasjon og gjester:

Guro Nereng, koordinator Klima Østfold
Erik Gathen Berg, Klima Østfold
Martin Norderhaug, Klima Østfold
Hilde Rønning, Østfold fylkeskommune
Stine Nygaard, prosjektleder Klimapartner Østfold
Martin Vik, Halden kommune
Kåre Edvardsen, Halden kommune

SAK:

1. Valg av møteleder og referent

René Rafshol ble valgt som møteleder.
Hilde Rønning ble valgt til referent.

2. Orientering om Klima Østfold i Viken

Guri Bugge ga en kort orientering om temaet. Det gode arbeidet som gjøres i Klima Østfold skal fortsette selv om vi går inn i Viken. Klima Østfold blir trukket frem som er godt eksempel, og man vil lære av Klima Østfold-modellen. Det bør legges til rette for mer satsing og ressurser på denne type samarbeid.

Vedtak i Fellesnemda i Viken 08.10.2018:

«Prinsipper for videreføring av dagens virkemidler i en overgangsperiode etter 01.01.2020»:

(...)

3. Medlemskap og deltakelse i nettverk, forum, råd og organisasjoner videreføres inntil videre med Viken fylkeskommune som nytt medlem fra 2020.

(...)

6. Fellesnemda er innstilt på å holde budsjetttrammene på samme nivå som i dag, men med forbehold avhengig av hvilke økonomiske rammer Viken fylkeskommune vil få til rådighet.

Sammenslåing til Viken fra 2020 vil i første omgang ikke få innvirkning på Klima Østfold. Det ble også minnet om at alle planer og vedtak gjelder frem til nye vedtak og planer er på plass.

Ingen spørsmål eller kommentarer.

3. Orientering om «Klimapartnere Østfold» og vedtak vedr. samarbeid

Notat fra Klima Østfolds Arbeidsutvalg var sendt ut på forhånd.

Orientering ved Stine Nygaard, prosjektleder i Klimapartner Østfold.

Styret i Energiforum Østfold har besluttet å lansere Klimapartnere Østfold som en del av et større nasjonalt nettverk.

Kort om Klimapartnere:

Klimapartnere ble etablert for første gang i 2009 i Agder. Innen utgangen av 2019 vil 8 regioner ha etablert konseptet med totalt 116 partnere. Klimapartnere er et offentlig-privat samarbeid, hvor målet er å redusere klimagassutslipp og stimulere til grønn samfunns- og næringsutvikling.

Krav til medlemmer:

- Topplederforankret medlemskap

- Symbolsk medlemskontingent (sum ikke fastsatt enda. Vil sannsynligvis ta utgangspunkt i ant. ansatte. 30-40.000,- pr år).
- Må levere klimaregnskap via mal.
- Må ha miljøstyringssystem
- Må være miljøsertifisert innen 1 år og jobbe med kontinuerlig forbedring

Gjennom Klimapartnere vil det arrangeres møter og fagseminarer som tilrettelegger for samhandling og læring for grønn omstilling.

Spørsmål: Hvordan selger vi dette inn til næringslivet?

Det finnes allerede mye informasjons- og erfaringsmaterieell som kan benyttes. Dette kan sendes ut. Stine Nygaard vil gjerne besøke arenaer i kommunen for presentere for potensielle medlemmer fra næringsliv og andre. Frokostmøter kan være en fin arena.

Vedtak

Klimapartnere Østfold vil kunne utgjøre et viktig verktøy og samarbeidsarena for Klima Østfold-kommunene og fylkeskommunen overfor næringslivet i klimaomstillingen. Klima Østfold vil bidra med midler til Klimapartnere i 2019. Mulige modeller for samarbeidet mellom Klima Østfold, kommunene og Klimapartnere vil utarbeides av administrasjonen hos disse tre aktørene. Arbeidsutvalget gis mandat til å behandle dette på vegne av Klimarådet. For å sikre tett samarbeid anmoder Klimarådet om at et medlem av Klima Østfolds Arbeidsutvalg blir styre-/styringsgrupped medlem i Klimapartnere Østfold.

4. Årsberetning og regnskap i 2018

Det ble gitt en presentasjon av årsberetning og regnskap av koordinator for Klima Østfold, Guro Nereng.

Se pdf av PowerPoint og årsberetning.

Kort gjennomgang av aktiviteter i året som har gått. 2018 skiller seg ut med mange arrangementer, særlig i forbindelse med klimaplanprosjektet. Det har vært et stort bidrag fra kommunene inn i denne jobben. Se arrangementsoversikt og deltakeroversikt i årsrapport.

Klimaplanprosjektet er også en del av EU-prosjektet PentaHelix hvor 6 regioner i 5 land deltar. I regi av prosjektet ble det gjennomført en stor samling om klimakommunikasjon i november. Prosjektet går over 3 år.

Det er under utarbeidelse rapporter og notater som grunnlag for utarbeidelse av klimaplaner. Se oversikt i årsrapport.

I tillegg har vi mange andre felles prosjekter som går. Disse er presentert gjennom case i årsrapporten:

- Klimasats: Fossilfrie maskiner
- Klimasats: Elykkelutlån på bibliotekene + rammeavtale
- Klimasats: Klimasmart landbruk Østfold
- Klimasats: Massivtre – spre erfaringer fra prosjekt som pågår
- Klimasats: Innkjøp av klimaløsninger
- Interreg: Fossilfri grenseregion: Promotering av fossilfrie transportløsninger. (Nytt)

Det har vært god mediedekning i året som har gått.

Regnskap 2018, s 18. i rapporten

Avvik/merknader som ble nevnt:

- Bidrag fra kommunene høyere en Fylkeskommunen fordi 2 kommuner ble uteglemt i fjor. Deler av 2017 kontingent inngår for disse.

- Søknad FM: fikk 300.000,- som foreløpig står på konto hos Moss kommune.

Utgifter som ble nevnt:

- Aktiviteter - brukt mindre enn budsjettet, dette skyves på til 2019
- Hjemmesiden er under oppfrisking
- Klimagassregnskap – midlene overføres til 2019 og brukes til klimaregnskap- og klimabudsjettarbeid
- Abonnement energikalkulator – vel anvendte midler
- Holdningsskapende arbeid + grønne uker, utsatt, starter i 2019. Går ut på kompetanseheving og mobilisering for befolkning og firma – enkle klimatiltak. Gjøres i samarbeid med Klimapartnere og med støtte fra ØFK.
- Egeninnsats Klimasmart landbruk: Egeninnsatsen i prosjektet har gått over flere år og er totalt lik totalen av budsjettet over disse årene.
- Energi- og klimaplanprosjektet – Merk at budsjett for 2018 i praksis ble justert ned 200.000 pga. lavere tilsagn. Utestående midler på noe som allerede er gjennomført + en del planlagte aktiviteter. Derfor vil det søkes om midler også i 2019.

Har skilt ut store prosjekter som har egne budsjetter. Se slide 11 om tilleggsfinansiering.

Kommentar: Ønske om at man gjennom klima-arbeidet også kan engasjere seg i problemstillingen rundt høstpløying langs vassdrag. Dette er en problemstilling som det jobbes med i vannforvaltningsarbeidet.

Årsrapport og regnskap ble godkjent uten merknader.

5. Handlingsplan og budsjett for 2019

Det ble gitt en presentasjon av Handlingsplan og budsjett for 2019 av koordinator for Klima Østfold.

Klima- og energiplan-arbeidet fortsetter:

- Ferdigstille underlagsarbeidet for klimaplanene.
- Arbeide med felles grunnlag for tilhørende handlingsplaner med konkrete tiltak og virkemidler.
- Samarbeide om utarbeidelse av klimabudsjett med noen utvalgte kommuner som piloter.

Prosjekter:

- Klimasmart landbruk Østfold (Klimasats-finansiert). Frem til sommer 2019. Søkt om forlengelse (Klimasats).
- Merkestnader ved prosjektering av Massivtrebygg (Klimasats-finansiert). Frem til sommer 2019.
- Nytt prosjekt i fjor: Innkjøp av klimaløsninger - deling av klimakompetanse til anskaffelser (Klimasats-finansiert). Egen rådgiver/prosjektleder ansatt.
- Prosjekter innen satsingen Fossilfri2030:
  - Testing av fossilfrie maskiner og kjøretøy (Klimasats-finansiert)
  - Utlån av el-sykler via bibliotekene
  - Fossilfri grenseregion 2030 (Nytt Interreg-prosjekt)
- Rammeavtale i felleskap:
  - Ladestolper – en ny avtale utarbeides og igangsettes i 2019. Dialogkonferanse 27.2
  - Utlån av Elsykler via bibliotekene

Annet:

Søkt om to forprosjekter knyttet til areal:

- Håndbok med juridiske vurderinger for klimatiltak på ulike plannivåer
- Kartlegging av klimagammeldagse reguleringsplaner

For mer detaljert beskrivelse, se handlingsplanen.

Budsjett, s. 4 i handlingsplanen

Inntektssiden:

- Søker 300.000,- i skjønnsmidler fra FM. Har 300.000 fra 2018.

Utgifter:

- I 2019 vil det bli noe mindre utgifter knyttet til møtevirksomhet og deltakelse på andre aktiviteter.
- Lagt inn nytt punkt: Dokumentasjon av Klima Østfold fra 2012 til 2019. Viktig med tanke på Viken. Satt av 50.000,- til dette arbeidet.
- Klimagassbudsjett og -regnskap. Satt av 50.000,- + midlene som «overføres» fra posten fra i fjor.
- Holdningsskapende arbeid: Fossilfrie folk og firmaer. Midler satt av over to år, derav beløp på kr 600.000. Østfold fylkeskommune har bevilget 1. mill. til samme prosjektet under forutsetning av egeninnsats fra Klima Østfold og Klimapartnere (tidligere Energiforum Østfold).
- Arbeidsutvalget har en pott med midler til gode klimainitiativ: AU vil drøfte bruken av disse midlene på sine møter. Det vil ikke bli en søknadsbasert fordeling av midlene.
- Egeninnsats i nye søknader: Klimasmart landbruk og to prosjekter innen temaet areal.
- Bidrag på 100.000 til Klimapartnere Østfold som samarbeidspartner.

Tilleggsfinansiering:

Noen flere prosjekter, se tabell side 5 i handlingsplanen.

Handlingsplan og budsjett for 2019 ble godkjent uten merknader.

6. Valg av AU for 2019

Ingen merknader til foreslått vedtak.

Vedtak:

Sittende Arbeidsutvalg fortsetter fram til Klimarådsmøtet 2020. Det vil innstilles nye medlemmer etter lokal- og fylkesvalget. Knut Espeland og Kari Agerup vil være hovedansvarlige i Arbeidsutvalget som valgkomité.

7. Ny medlemsprismodell fra 2020

Saken ble tatt opp som orienterings- og diskusjonssak i på Klimarådsmøtet i februar 2018 med mål om vedtak i år.

Bakgrunn:

- Kommunefinansieringen reduseres med minst 100 000 kr på grunn av sammenslåingene
- Dagens modell for kommunenes bidrag består av to komponenter:
  - Fast beløp: 20 000 kroner
  - Innbyggerjustert beløp: 1,50 kroner x antall innbyggere i kommunen.
- Finansieringsmodellen og beløpene har vært like siden oppstart 2012

Forutsetning:

- At Klima Østfold fortsetter i ca. samme konstellasjon etter Viken-sammenslåingen og at Viken fylkeskommune støtter Klima Østfold-samarbeidet med en grunnfinansiering tilsvarende det kommunene bidrar med, slik som ØFK i dag.

Det foreslås:

- 1) en engangsøkning i målet for grunnfinansiering fra kommunene i henhold til prisstigning - ca 860 000
og
- 2) å innføre en trappetrinnsmodell basert på innbyggertall med utgangspunkt i dagens beløp

Forslag til trappetrinnsmodell ble presentert. Se presentasjon slide 20 for økning per kommune.

Kommentar 1: Det er et mindreforbruk i regnskapet og disse overføres til 2019. Hvorfor må man da i tillegg hente inn ytterligere midler?

Det er forklaringer for avviket ift budsjett og midlene vil bli benyttet i 2019. Det er f.eks. ingen garanti for at støtten vi får via Klimasats fortsetter, noe som vil innebære en reduksjon på 25.000,- per kommune. Viktig at vi opprettholder finansieringen og «tetter gapet» som oppstår ved kommunesammenslåing. Det er også slik at vi har god nytte av dette samarbeidet.

Kommentar 2: Foreslått modell fremstår som god og rettferdig.

Vedtak

Den foreslåtte trappetrinnsmodellen for kommunenes deltakerbidrag i Klima Østfold fra 2020 anbefales. Det presiseres at hver kommune må vurdere å behandle vedtaket.

8. Utdeling av Klima Østfold-prisen 2019

De nominerte:

Fredrikstad kommune - Elektrisk drevet ferge

Halden kommune - Klimasmart transport

Hvaler kommune - Smart Vann Hvaler

Moss kommune - Smart Moss Havn, Grønn mobilitet og logistikk

Råde kommune - Energieffektiv Karlshus skole i massivtre

Vinner: Halden kommune - Klimasmart transport

Juryens begrunnelse:

Halden kommune og deres arbeid for klimasmart transport med

- Elbil- og elsykkeldeling for ansatte og befolkning

og

- Renovasjonsbiler på biogass som utløser fyllestasjon

Vinneren jobber helhetlig og på tvers av enhetene med temaet kommunen er nominert for.

Tiltaket reduserer utslippene fra kommunens egen virksomhet, men ikke minst så sørger det for at mange andre også kan kutte utslippene sine.

Vinneren er et kjempegodt forbilde for hvordan man kan tenke annerledes og bruke markedsmakten sin til å etterspørre løsninger som er større enn bare akkurat tiltaket i seg selv. Det er med å ta flere skritt i retning lavutslippssamfunnet. Grepene som kommunen er nominert for er svært overførbare til andre kommuner. Ikke bare i Østfold, men hele landet.

Kommunen har fått medieoppmerksomhet og bidratt til å sette Østfold ytterligere på klimakartet. Kommunen kutter klimagasser og bedrer lokal luftkvalitet gjennom grepene. Selv om det ikke er et kriterium i akkurat denne prisen så er det likevel verdt å hedre kommunen for også å ha en sosial dimensjon ved tiltaket.

Ikke minst så sørger kommunen for at vi får en etterlengtet biogassfyllestasjon i området.

